

Sąd arbitrażowy wczoraj, dziś i jutro (15.4.2011 r.) – sprawozdanie z konferencji z cyklu Arbitraż i Mediacja w Teorii i Praktyce w Nowym Tomysłu

W dniu 15.4.2011 r. w Nowym Tomysłu odbyła się konferencja arbitrażowa pt. Sąd Arbitrażowy wczoraj, dziś i jutro, zorganizowana przez Sąd Arbitrażowy przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Arbitrażu i Mediacji z siedzibą w Poznaniu. Była to kolejna już konferencja z cyklu: Arbitraż i Mediacja w Teorii i Praktyce.

Patronat honorowy nad organizowaną imprezą objęli: Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Gospodarki, Minister Sprawiedliwości, starosta nowotomyski i Burmistrz Nowego Tomysłu. Niewątpliwie powodzenie konferencji, o którym świadczy chociażby liczba przybyłych na nią osób, jest w dużej mierze zasługą Prezesa Sądu Arbitrażowego przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej *Włodzimierza Brycha*, bez zaangażowania którego z całą pewnością nie doszłoby do takiego spotkania. W konferencji wzięli udział zarówno praktycy, jak i teoretycy prawa – zajmujący się na co dzień problematyką sądownictwa polubownego – z kraju i zagranicy (Ukrainy, Gruzji, Azerbejdżanu, Armenii, Kazachstanu, Rosji, Turcji, Rumunii, Litwy, Serbii, Czech i Danii). Wystąpienia tłumaczone były na język polski, rosyjski i angielski. Konferencja zbiegła się z obchodami 5-lecia powstania Sądu Arbitrażowego w Nowym Tomysłu. Była to okazja do podsumowania dokonań tego sądu oraz podkreślenia jego rozwijającej się współpracy międzynarodowej.

Konferencja została podzielona na trzy panele tematyczne. Pierwszy dotyczył polskich doświadczeń arbitrażowych. Tematem drugiego był ADR w innych krajach, natomiast trzeci panel stanowiły obrady Forum Współpracy ADR Odessa 2010 r.

Referat wprowadzający nt. uprawnień i obowiązków arbitra w postępowaniu arbitrażowym wygłosił prof. dr hab. *Feliks Zedler* (Kierownik Katedry Postępowania Cywilnego WPIA UAM w Poznaniu, Członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego). Wprowadził on uczestników i wszystkich gości w skomplikowaną tematykę uprawnień i obowiązków arbitra. Wystąpienie to, ze względu na szczegółowe i dogmatyczne omówienie przedstawionego tematu oraz autorytet, jakim cieszy się Pan Profesor, zostało wysłuchane

z bardzo dużym zainteresowaniem zarówno przez przedstawicieli praktyki, jak i teorii prawa, zajmujących się na co dzień problematyką arbitrażową.

Pierwszy panel otworzyło wystąpienie *Włodzimierza Brycha* (Prezesa Sądu Arbitrażowego przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej oraz Prezesa Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Arbitrażu i Mediacji), który omówił 5 lat funkcjonowania Sądu Arbitrażowego przy NIG, wskazując na nabyte doświadczenia oraz perspektywy rozwoju tego sądu. Należy tutaj przypomnieć, iż Sąd Arbitrażowy przy NIG w ciągu tych 5 lat nie tylko stał się jednym z największych i najbardziej znanych polskich sądów polubownych w Polsce, ale przede wszystkim odznaczył się sporymi zasługami w dziedzinie ADR zarówno w kraju, jak i za granicą.

Kolejnym prelegentem był *Adam Nowackiewicz* (przedsiębiorca, właściciel firmy Yoropen), który omówił praktyczne aspekty arbitrażu z punktu widzenia przedsiębiorcy. Wystąpienie ukazało sądownictwo polubowne z perspektywy przedsiębiorcy i wskazało wady i zalety tego postępowania dla stron sporu. Pan *Nowackiewicz* zauważył m.in., iż pozytywne i ważne z punktu widzenia przedsiębiorcy jest także to, że arbitraż pozwala na rozstrzygnięcie spraw przez ekspertów, podczas gdy sędziowie mają ograniczone doświadczenia w biznesie. Dodał, że takie twierdzenie będzie jednak prawdziwe w konkretnym sporze tylko wtedy, gdy strony wyznaczą na arbitrów osoby o odpowiednich kompetencjach.

Następnym prelegentem był *Andrzej Wilkoński* (starosta nowotomyski), który przedstawił referat pt. Arbitraż a samorząd terytorialny. Pan Starosta omówił zagadnienie arbitrażu przez pryzmat samorządu terytorialnego i wyraził dumę z faktu, iż w jego powiecie działają dwa sądy: arbitrażowy i powszechny, i oba są ważnymi instytucjami zaufania publicznego.

Z kolei dr *Zbigniew Czwartosz* (Przewodniczący Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości) omówił temat: Spojrzenie na ADR z punktu widzenia Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości. Wskazała na istotę prac i konsultacji legislacyjnych dotyczących zmian w regulacjach prawnych odnoszących się do alternatywnych metod rozwiązywania sporów.

Jako ostatnia w ramach pierwszego panelu zabrała głos *Aleksandra Petrus-Schmidt* (Wiceprezes Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Arbitrażu i Mediacji), która omówiła temat: Arbitraż – idea a rzeczywistość, wskazując na rozbieżności, które występują między praktyką arbitrażową a poszczególnymi aspektami postępowania przed sądem polubownym. Zwróciła uwagę na niezależność arbitrów i rolę przestrzegania przez nich zasad etycznych oraz bezstronności. Omówiła też zagrożenia związane z zauważalnymi ostatnio próbami nadmiernego formalizowania arbitrażu i zwróciła uwagę, iż szansą dla dalszego rozwoju tej metody rozwiązywania sporów w Polsce jest odpowiedź na istniejące społeczne zapotrzebowanie na rozwój arbitrażu jakościowego i wpisywanie na listy stałych sądów polubownych fachowców z różnych dziedzin, a nie tylko prawników.

Tematem drugiego panelu był ADR w innych krajach, a moderatorem dyskusji – dr *Robert Cichórz*. W drugiej części spotkania wystąpili kolejno przedstawiciele Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Izbie Przemysłowo-Handlowej Ukrainy w Kijowie:

prof. *Igor G. Pobirchenko* (Honorowy Prezes) oraz prof. *Mykola Seliwon* (Prezes), którzy przedstawili alternatywne metody rozwiązywania sporów na Ukrainie. Prelegenci przybliżyli różnice oraz podobieństwa między arbitrażem na Ukrainie a arbitrażem w Polsce. Było to bardzo ciekawe wystąpienie m.in. z uwagi na to, że przedstawiali je wieloletni teoretycy, a jednocześnie arbitrzy praktycy. Kolejne wystąpienie zatytułowane było: Nowe ustawodawstwo o arbitrażu i mediacji w Kazachstanie. Tematykę tę omówił prof. *M.K. Sulejmienow* (Prezes Kazachskiego Międzynarodowego Arbitrażu), wskazując na specyfikę sądownictwa polubownego w tym kraju. Prelegent przedstawił gościom najnowsze przepisy dotyczące arbitrażu i mediacji w Kazachstanie. Później *Nikoloz Pitskhelauri* (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Gruzji) wygłosił wykład nt. Arbitraż w Gruzji – wczoraj, dziś i jutro, opowiadając o doświadczeniach i perspektywach rozwoju arbitrażu w tym kraju. Następnie arbitraż i mediację w Rosji przybliżyła słuchaczom *Jufimowa Olga Wjaczesławowna* (Dyrektor Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Pozarządowych w Rosji). Natomiast *Lenka Pavlova* (arbiter Sądu Arbitrażowego przy Izbie Gospodarczej Republiki Czeskiej i Izby Rolniczej Republiki Czeskiej) omówiła temat: Stały sąd polubowny tradycja, nowoczesność i przyszłość. Kolejną prelegentką była przedstawicielka Serbii dr *Monika Milošević* (Wydział Prawa University of Union), która poruszyła kwestię nowych serbskich uregulowań prawnych dotyczących mediacji. Z kolei *Igor Dutka* (Prezes Stałego Sądu Polubownego przy Lwowskim Stowarzyszeniu Uczestników Rynku Nieruchomości) omówił podstawowe problemy i tendencje wdrażania ADR na Ukrainie. Specyfikę arbitrażu litewskiego referował doc. dr *Juozas Satas* (Prezes Wileńskiego Międzynarodowego i Krajowego Arbitrażu Handlowego). Ostatnim referentem był *Peter Taero Nielsen* z Danii (arbiter, prawnik z kancelarii Hulgard Advokater).

W trzecim panelu odbyła się dyskusja na temat przyszłości ADR, w której goście przedstawiali swoje spojrzenia na rozwój arbitrażu i mediacji w poszczególnych krajach.

W trakcie konferencji oprócz wystąpień zaproszonych gości nie zabrakło także miejsca na dyskusje, które z uwagi na ograniczone ramy czasowe toczyły się również w kulisach. Większość uczestników podkreślała, że konferencja stała się doskonałą okazją do spotkania i wymiany doświadczeń dla arbitrów i mediatorów z różnych krajów. Celem organizatorów było rozpropagowanie wiedzy na temat arbitrażu i mediacji gospodarczej w poszczególnych krajach oraz przedstawienie aktualnych problemów związanych ze stosowaniem tych metod rozstrzygania sporów. Uczestnicy mieli też możliwość nawiązania nowych znajomości i wymiany doświadczeń z koleżankami i kolegami z różnych krajów.